

الگوی دمایی بهینه کاربری اراضی شهری در انطباق و سازگاری با گرمایش جهانی

حمیده افشارمنش*، زهرا حجازی زاده، بهلول علیجانی، طاهره کولیوند

۱- دانشجوی دکترای اقلیم شناسی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه خوارزمی تهران
afsharmakesh.hamide@gmail.com.

۲- استاد گروه آب و هواشناسی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه خوارزمی تهران، hedjazizadeh@yahoo.com.

۳- استاد گروه آب و هواشناسی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه خوارزمی تهران، alijani@khu.ac.ir.

۴- کارشناس ارشد شهرسازی، دانشگاه ایلام، t.koulivand@yahoo.com.

چکیده

گرمایش جهانی با افزایش میانگین دمای هوا منجر به مشکلات زیست محیطی در شهرها شده است و تبعات گرمایش جهانی و افزایش درجه حرارت در محیط های شهری به دلیل ایجاد جزایر حرارتی بسیار بیشتر است چراکه آنها شامل انبوهی از آهن و آسفالت و سطوح تیره هستند و ساختمان های متراکم عرصه را بر هر نوع فضای سبز تنگ کرده است. جهت انطباق و سازگاری با گرمایش جهانی، الگوی رفتار دمایی کاربری اراضی شهری می تواند در زمینه مدیریت و برنامه ریزی شهری کارآمد باشد. در این پژوهش، روند تغییرات دمایی کاربری اراضی شهری در سناریو های مختلف کاربری مسکونی، پارک و فضای سبز، در شهر تهران واکاوی شد تا الگوی بهینه میکرواقلیمی کاربری اراضی شهری ارائه گردد با توجه به سناریوهای مختلف در مدل خرد اقلیمی ارائه گردید. نتایج نشان می دهد که بین کاربری اراضی و دمای سطح ارتباط زیاد و معنی داری وجود دارد و همچنین طی ۳ دهه گذشته دمای سطح تهران دارای روند افزایشی بوده است کاربری مسکونی با ۳۷ درصد از پهنه شهر تهران دمای ۴۵،۱ درجه را به خود اختصاص داده است که می تواند بیانگر تاثیر مستقیم کاربری ها بر افزایش دمای سطح در کل شهر باشد و اگر راهکارهای میکرو اقلیمی در این پهنه مورد باز طراحی و اجرا گردد می تواند نقش زیادی در کاهش دمای سطح داشته باشد.

کاربری صنعتی و کارگاهی و حمل و نقل و انبارداری با دمای ۴۵،۴ درجه سانتی گراد و ۴۶،۵ درجه سانتی گراد و ۱۰ درصد پهنه شهری خود می تواند نقش بسزایی در افزایش دمای سطح داشته باشند. کاربری نظامی و خدمات شهری با ۲۰ درصد پهنه شهر تهران و دمای حداکثری بالای ۴۷ درجه سانتی گراد همانند دیگر کاربری های ذکر شده پتانسیل خیلی زیادی در افزایش دمای سطح از خود نشان می دهند.

واژه های کلیدی: الگوی دمایی بهینه، میکرواقلیم شهری، کاربری اراضی شهری، انطباق و سازگاری، گرمایش جهانی، شهر تهران

مقدمه

تحقیقات نشان داده است که تغییر کاربری اراضی بصورت منفی می تواند میکرو اقلیم شهرها را تحت تاثیر قرار دهد

کاربری زمین یکی دیگر از عوامل کلیدی در کنترل تعادل میکرواقلیم است (شاپلنگ پایو و همکاران، ۲۰۰۷).

کاربری اراضی شهری و تغییرات پوشش اراضی به عنوان یک معیار در توسعه شهری که در مناطق مختلف شهرهاست.

تغییرات در سطوح تابشی، حرارتی، رطوبت و خواص آیرودینامیکی شهری توانسته محیط زیست شهرها را تغییر دهد (اوکی